

регулювання до вироблених міжнародною практикою механізмів захисту прав та інтересів учасників сімейних відносин).

Література:

1. Ткаченко В. Колізійні питання реалізації права на шлюб у міжнародному приватному праві. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/6/48.pdf>.

2. Барановська Т., Чарченко Є., Кондратенко Д. Колізійні аспекти реалізації права на шлюб у міжнародному приватному праві. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/282290/276473>

3. Угода між Україною та Турецькою Республікою про правову допомогу та співробітництво в цивільних справах. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792_600#Text.

4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. Ст. 422.

5. Міжнародне приватне право : підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 408 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-28>

УТВЕРДЖЕННЯ ІДЕОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ НА ЗАСАДАХ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Міщенко Вікторія Сергіївна

кандидат юридичних наук,

*науковий співробітник відділу проблем модернізації
господарського права та законодавства*

*Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Мамутова Національної академії наук України»,
м. Київ, Україна*

На сьогоднішній день в українському суспільстві актуальним є питання правового регулювання процесів повоєнного відновлення України. При цьому на перший план виходять ідеї справедливості та сталості. Це значною мірою зумовлено стратегічним курсом України на інтеграцію до європейської спільноти соціально орієнтованих держав. Тому гармонізація законодавства України і європейського

співтовариства є запорукою створення підґрунтя для утвердження ідеології соціальної справедливості в суспільстві.

З проголошенням незалежності Україна почала розбудову соціальної держави, яка повинна реалізовувати принципи справедливого розподілу національного багатства, майнових прав та тягара розвитку держави і суспільства, принципи соціальної підтримки та взаємодопомоги, створення рівних умов та можливостей у реалізації прав і свобод людини і громадянина.

За роки війни в українському суспільстві значно збільшилася увага до проблем соціальної справедливості, нерівності, подолання прірви між бідними і багатими, забезпечення не тільки формальної рівності у правах (особистих, політичних, соціокультурних, економічних тощо), а зокрема створення рівних можливостей щодо їх реалізації.

Принцип соціальної справедливості знайшов своє відображення у міжнародно-правових актах, зокрема, у Загальній декларації прав людини; Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права; Європейській соціальній хартії (переглянутій); конвенціях МОП тощо.

Теоретичне підґрунтя ідеології соціальної справедливості міститься у низці наукових концепцій. Проте не можна некритично прийняти жодну із наявних концепцій соціальної справедливості, але в той же час, не можна ігнорувати їх позитивний та негативний досвід. Практика свідчить, що в перехідний період не можна зводити зміст соціальної справедливості ні до ринкової стихії, ні до адміністративної зрівнялівки. Завдання полягає в тому, щоб переосмислити зміст соціальної справедливості з точки зору пріоритету прав людини, збереження її гідності шляхом задоволення не лише конституційних, а й соціально-економічних прав. Зміст соціальної справедливості маємо безпосередньо узгоджувати з природним правом – забезпеченням основних прав людини [1, с. 6].

Жодна державна влада не припускає, що вона несправедливо відноситься до своїх громадян. Навпаки, вона розробляє й упроваджує в масову свідомість свою версію «соціальної справедливості» для запобігання соціальним конфліктам. Соціальна справедливість є такою, якою її усвідомлює суспільство. Мінлива природа суспільної свідомості накладає відбиток на розуміння критеріїв соціальної справедливості. Тому відсутність явних і прихованих конфліктів у суспільстві свідчить про дотримання принципів соціальної справедливості. Саме у створенні такого суспільного ладу полягає завдання державної влади. Незважаючи на велику наукову спадщину, в якій розкривається сутність та зміст соціальної справедливості, ця категорія продовжує залишатися однією з найбільш суперечливих. Науковим

дослідженням соціальної справедливості часто перешкоджає певний соціальний світогляд дослідника, через який його висновки отримують політичне забарвлення [2, с. 11].

Наразі не можна виділити однозначний підхід до тлумачення справедливості. Тобто одночасно мають місце і норми, які визнають, що передбачені законами соціально-економічні права не є абсолютними, а механізм реалізації цих прав може бути змінений державою, зокрема, через неможливість їхнього фінансового забезпечення шляхом пропорційного перерозподілу коштів з метою збереження балансу інтересів усього суспільства; окрім того, такі заходи можуть бути зумовлені необхідністю запобігання чи усунення реальних загроз економічній безпеці України, що згідно з ч. 1 ст. 17 Конституції України є найважливішою функцією держави [3, с. 9]. З іншого боку, євроінтеграційні прагнення України мають на меті втілення норм, при яких забезпечується належний рівень соціальної захищеності всіх громадян за допомогою активної діяльності з регулювання соціальної й економічної сфер життєдіяльності суспільства, установлення в ньому соціальної справедливості й солідарності. До цього слід додати специфіку воєнного стану (де фокус, у тому числі стосовно категорії справедливо/несправедливо, зміщується у бік військових потреб та перемоги) та повоєнного періоду відбудови. Тому постала необхідність в утвердженні ідеології соціальної справедливості в суспільстві, яка відобразить актуальний часу та потребам українського суспільства ціннісний погляд на пріоритетні завдання розвитку та відбудови країни.

Література:

1. Сокурєнко В. В. Роль соціальної справедливості в розбудові правової соціальної держави : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Київ, 2002, 18 с.
2. Кравцов О. О. Соціальна справедливість та її врахування в економічній політиці. *Економіка та підприємництво*. 2019. № 4(109). С. 8–12.
3. Устимєнко В. А., Джабраїлов Р. А., Малолітнева В. К., Гудіма Т. С. Принцип соціальної справедливості та особливості його застосування у взаємозв'язку із принципом верховенства права. *Економіка та право*. 2022. № 3. С. 3–14.